

Novice iz sveta

Velika Britanija

Znanstveniki lancastrske univerze so analizirali fermentirani cvetni prah (čebelji kruhek) iz različnih krajev države in ugotavljali, katere vrste tako imenovanih »dobrih bakterij« so v njem prisotne. Te bakterije so potrebne, da predelajo svež cvetni prah v več mesecev obstojno in bogato beljakovinsko hrano za čebele. Čim večja je raznovrstnost bakterij, bolje bo cvetni prah predelan in manjša je verjetnost, da bi v celicah v času shranjevanja splesnel. Od kakovosti čebeljega kruhka je v mnogočem odvisno tudi zdravje čebel. Analize na omenjeni univerzi so pokazale, da je v cvetnem prahu, ki so ga čebele nabirale na sodobnih travnikih, kjer skoraj ni cvetja, ali v monokulturah iglavcev, kjer skoraj ni cvetoče podra- sti, manjše število dobrih bakterij kakor v krajih s cvetočimi travniki ali v mešanih gozdovih listavcev. Med dobrimi mikrobi so izstopale bifidobakterije in laktobacili, ki so prisotne tudi v bioaktivnih jogurtih. Da bi povečali njihovo raznovrstnost, lahko naredimo ljudje največ tako, da sadimo ali sejemo v okolici stojišč panjev čim pestrejšo paleto cvetočega rastlinja, ki bo privabljal čebele skozi vso pašno

Foto: Franc Šivic

sezono. Prednost naj bi pri tem dajali domačim cvetnicam, na katere so se čebele skozi tisočletja prilagajale in na njih nabirale cvetni prah s pestrim izborom dobrih bakterij.

Prevedel in priredil Franc Šivic.

Vir:

Honey bees struggle to find enough good bacteria. *American Bee Journal*, št. 6, junij 2018, str. 622.

Čebelarjeva opravila v marcu

dr. Peter Kozmus – Pilštanj

peter.kozmus@czs.si

V tem mesecu se v pretežnem delu Slovenije začne prebujati narava, čebele pa bujno razvijati. Na Primorskem se razvoj začne že v februarju, v višje ležečih krajih pa kasneje, odvisno predvsem od nadmorske višine in lege čebelnjaka oz. stojišča. Čebelarji ob tem začnemo izzimljati čebele in skrbeti za njihov razvoj, da bodo prvo obilnejšo pašo, ki nastopi v večini primerov v aprilu, pričakale čim bolj pripravljene. S tem v zvezi imamo v čebelnjaku v našem koncu Slovenije v tem mesecu že več dela.

V tem obdobju moramo najprej očistiti in razkužiti čebelarstvo opremo. Prav tako pomembno je, da nadomesti- mo iztrošeno, uničeno ali izgubljeno opremo/orodje, da jo bomo imeli na razpolago, ko jo bomo potrebovali. Dogodek

ApiSlovenija je kot nalašč za to. Poleg tega se lahko na tem dogodku dobro založimo tudi z drugim repromaterialom, ki ga bomo potrebovali čez sezono.

Priprava in namestitve panjskih listov

Že pred prvim pregledom čebel moramo na panje namestiti nove panjske liste in nanje z lanskimi prepisati podatke o matici in pomembnih lastnostih čebelje družine. Sam uporabljam plastificirane panjske liste, na katere si podatke zapisujem s tankim alkoholnim flomastrom, čez zimo jih očistim z alkoholom in ponovno uporabim.

Prvi pregled v našem čebelarstvu opravim v prvi polovici tega meseca, ko je zunanja temperatura nad 10 °C, ob tem pa v naslednjih dneh niso napovedane pretirane ohladitve. Pregledi so kratki, pri tem se vnaprej pripravim, da imam pri roki vse, kar potrebujem, da delo poteka hitro. Ko panj odprem, najprej iz njega odstranim testni vložek z mrtvimi čebelami in ob tem ugotovim, kje je čebelja družina. Preverim še količino zalege ter položaj zaloga hrane. Poraba hrane se v tem mesecu močno poveča, zato jo morajo čebele imeti dovolj, da

Foto: Simon Golob

Plastificirani panjski listi

lahko dobro oskrbujejo matico in vzdržujejo primerne pogoje za razvoj zalege. Šibkejšim družinam, ki so na sredini panja, prestavim stranske sate in sate z zalego prestavim ob steno, pri čemer je prvi stranski sat poln zaloge hrane. Prav tako na drugo stran gnezda postavim sate z zalogami, da čebelam olajšam delo s premeščanjem, ki je zlasti pomembno, če nastopi hladnejše obdobje in morajo čebele izdatno skrbeti za ogrevanje zalege, pri tem pa posledično porabljajo več zalog.

Čeprav čebelje družine v jeseni izdatno nakrmim, spomladi pri nekaterih družinah opažam, da imajo pomanjkanje hrane. Če nimam satov z zalogami, ki bi jih nastrgal in dodal ob gnezdo, si pomagam s pogačami, ki jih namestim na matično rešetko. Pri tem odstranim zaporo na matični rešetki, ki sem jo vstavil novembra, da sem preprečil uhajanje topllega zraka v mediščice.

Po prvem pregledu skrbno očistim testne vložke in jih do junija shranim v skladišče, ko jih bom ponovno vstavil v panje. V teh mesecih, ko niso nameščeni v panjih, čebelam s tem omogočim nekoliko več prostora, kar je zlasti pomembno po akacijevi paši, ko so panji polni čebel. V tem obdobju čebele same čistijo podnico, pri čemer lahko preprosto spremljam njihov čistilni nagon.

Drugi pregled opravim približno dva tedna po prvem (v drugi polovici marca). Ponovno preverim zalogo hrane in obseg zalege. Zgodi se, da moram močnejšim družinam ponovno dodati zalogo preko pogače ali prestavljanja medenih satov ob gnezdo. Pri tem pazim, da šibkejšim družinam gnezda v tem obdobju ne preurejam oz. vanj ne umeščam medenih satov, ker jim s tem, ob nastopu nižjih temperatur (ki v marcu ali kasneje skoraj zagotovo nastopijo), povzročim težavo pri gretju zalege.

Postavitev napajalnika

Zunaj čebelnjaka v marcu ponovno namestim napajalnik za čebele, s katerim čebele oskrbujem s čisto vodo. Vodo v tem mesecu čebele sicer lahko najdejo v naravi, z napajalnikom jim omogočim, da je izvor čist, ter bližino, da z iskanjem in zbiranjem ne izgubljajo preveč energije

Prvi pregled: izvlečena panjska podnica z zimskim drobirjem, ki se jo nato očisti in spravi do junija.

Foto: Peter Kozmus

Sajenje medovitih rastlin

V marcu je primeren čas tudi za sajenje medovitih rastlin. Pri tem sam (oz. tast) sadim medovite rastline na zemlji, ki jo imamo v lasti. K sajenju nagovarjam tudi bližnje sosedo, ker imajo njihova dejanja prav tako velik vpliv na čebele. V zimskem obdobju jih obiščem in jim ob tem podarim kozarec ali dva medu. Razložim jim, da so čebele del medu zbrale tudi na njihovih površinah in pri tem oprasile njihove rastline. Predstavim jim, da so čebele ne samo moja skrb, ampak preko zagotavljanja medovitih virov in odgovornega ravnanja s škropivi in odpadki skrb vseh nas. Ne vem, ali je to razlog ali ne, vendar s sosedi nikoli nisem imel sporov zaradi čebel. Pa tudi sicer imam z njimi dober, prijateljski odnos, kar je na vasi izrednega pomena.

Nakup čebeljih družin

V tem obdobju, ko čebelarji ugotavljamo, kako smo izzimili čebelje družine, se začne tudi intenzivna trgovina s čebeljimi družinami. Če smo zainteresirani za nakup družin, nam naj ne bo glavni kriterij cena, ampak predvsem zdravstveno stanje čebeljih družin in pasemska čistost. Priporočam nakup znotraj območja čebelarskega društva in od čebelarja, za katerega je znano, da ima dobre čebelje družine. Poleg

Pripravljene rezervne družine za prodajo

Foto: Peter Kozmus

tega od njega zahtevajmo zdravstveno spričevalo za čebelje družine, ki ga pridobi od veterinarke NVI. V ta namen mu posredujmo SI številko stojišča na katerega nameravamo namestiti nabavljene družine. Zavedajmo se, da če šele po nakupu ugotovimo, da je družina drugačna od pričakovane, to pogosto pomeni veliko dela in le malo uspehov. Dodatna previdnost pri tem je zato nujna.

Če družine prodajamo, bodimo odgovorni in ne prodajamo takih, ki jih tudi sami ne bi želeli imeti. Zavedajmo se, da kupec ob hitrem pregledu ne more spoznati družin tako dobro, kot jih sami poznamo, zagotovo pa jih bo spoznal čez čas in si o nakupu dokončno mnenje ustvaril čez sezono. Sam se občasno pojavljam predvsem v vlogi prodajalca, pri tem pa mi je najpomembnejše dolgoročno zadovoljstvo kupca.

Pritlikava vitka čebela (*Lasioglossum politum*)

dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Pritlikava vitka čebela je med najmanjšimi divjimi čebelami, meri od 4 do 5 mm. Značilnost samic je široka štirikotna glava, ki jo stražarke gnezda uporabljajo, da z njo zaprejo vhod v rov v zemlji, kjer gnezdi. Gnezda spomladi zasnujejo prezimljene samice, ki imajo večje glave od kasneje izleženih delavk. So namreč družbena vrsta s skupnostmi, ki obstajajo do konca poletja, ko se izleže naslednja spolna generacija. Samce vidimo le poleti, ko oprashi mlade matice. Majhne čebele, kot je pritlikava vitka čebela, do peloda pogosto pridejo tako, da nagrizejo prašnike, ki še niso sprostili svoje vsebine. To počne tudi osebek na sliki. Vrsta je v Sloveniji razširjena in pogosta.

Foto: Andrej Gogala

Izgradnja Čebelarskega centra Slovenska Bistrica

Čebelarji ČD Slovenska Bistrica smo uresničili svoj četrti veliki projekt, ki smo si ga zadali, to je izgradnja Čebelarskega centra Slovenska Bistrica. Svojemu namenu smo ga uradno predali v nedeljo, 28. oktobra 2018, s tem pa smo omogočili razširitev dejavnosti, ki jo izvajamo, saj bomo v

prostorih izvajali izobraževalno dejavnost, ki se bo izvajala v sklopu Čebelarske učne poti medovitih rastlin in Vzrejne postaje krajske sivke.

Leta 2012 smo za objekt pridobili gradbeno dovoljenje in s podrtjem starih temeljev začeli graditi leta 2015. V objekt je vloženi več kot 9000 prostovoljnih ur, veliko denarnih in materialnih prispevkov raznih donatorjev in simpatizerjev

Foto: Maksimilijan Prah

Ob odprtju so trak prerežali (od leve proti desni) župan dr. Ivan Žagar, ministrica Aleksandra Pivec, predsednik ČD Maksimilijan Prah ter predsednik ČZS Boštjan Noč.

Praporščaki pred pročeljem novega centra

Foto: Maksimilijan Prah